

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 560/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen koronaviruksen mahdolliseen toiseen aaltoon varautumisesta, sen ehkäisemisestä ja koronaviruksen leviämisen estämisestä matkailun kautta Suomeen

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sari Sarkomaan /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 560/2020 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy ja on ryhtynyt koronan toiseen aaltoon varautumiseksi ja sen ehkäisemiseksi,

mihin toimiin hallitus ryhtyy viruksen leviämisen estämiseksi matkailun kautta,

mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta THL ilmoittaisi tartuntaketjut, mistä uudet tartunnat ovat peräisin,

miten matkustajia informoidaan mahdollisesta tartuntariskistä ja siihen liittyvistä varoimenpiteistä,

millaisessa tilanteessa hallitus on valmis suosittelemaan ns. kansanmaskien käyttöä,

miten hallitus perustelee sitä, ettei aiemmin maskisuositusta ole annettu, vaikka useat asiantuntijat ovat sitä suositelleet,

miten suojavarusteiden riittävyys on turvattu mahdollista toista aaltoa varten ja

mitä toimia hallitus on tehnyt koronavirusepidemian aiheuttamien hoitojonojen purkamiseksi ja sen varmistamiseksi, että riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut voidaan turvata mahdollisen toisen aallon aikana?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomi nojaa koronaviruksen torjunnassa hybridistrategiaan, jossa rajoitustoimien hallinnan ohella toteutetaan testaa, jäljitä, eristä ja hoida -periaatetta ja hyviä hygieniakäytäntöjä. Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asettama tilannekuva- ja mallinnusryhmä seuraa hybridistrategian vaikuttavuutta epidemiologisten, lääketieteellisten ja toiminnallisten mittareiden avulla. Koronaepidemian mahdolliseen toiseen aaltoon varautumista valmistellaan ja koordinoidaan valtioneuvoston kanslian COVID-19 koordinaatiotyöryhmässä. Epidemian hallinnan toisessa vaiheessa

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 560/2020 vp

hallituksen tavoitteena on epidemian laajenemisen estäminen mahdollisimman vähän ihmisiä, yrityksiä, yhteiskuntaa ja perusoikeuksien toteutumista häiritsevästi. Varautumisessa valtioneuvosto on tiiviissä yhteistyössä muiden EU-maiden, Pohjoismaiden ja muiden kumppanien kanssa. Koronaepidemian hallinta Suomessa riippuu ratkaisevasti siitä, että ihmiset suhtautuvat jatkossakin vastuullisesti omaan ja kanssaihmistensä terveyteen ja noudattavat tartuntoja ehkäiseviä toimenpiteitä.

Ulkoministeriön matkustustiedotteen mukaan tarpeetonta matkustamista tulee pääsääntöisesti edelleen välttää. Hallitus tekee tarvittaessa epidemiatilanteen mukaan rajaliikenteen rajoituksia koskevia päätöksiä. STM on 14.7.2020 asettanut yhteistyöryhmän rajanylityspaikkojen terveys- ja turvallisuuden suunnittelun, ohjeistamisen ja toimeenpanon valmistelua varten. Rajan yli saapuvien koronataartuntojen torjumiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi kaikille matkailijoille, jotka saapuvat Suomeen maista, joissa koronavirustapausten ilmaantuvuus ylittää asetetut raja-arvot, suositellaan noudattamaan hygieniaohjeita ja omaehtoista karanteenia 14 vuorokauden ajan Suomeen saapumisen jälkeen. Lisäksi matkailijoita kehoitetaan hakeutumaan testiin, mikäli oireita ilmaantuu. Ohjeet ja suositukset ovat useilla eri kielillä.

Tartuntatautilain mukaan kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tartuntatautien vastustamistyö. Useat kunnat ja sairaanhoitopiirien kuntayhtymät, joissa on lento-, meri- tai maaliikenteen rajanylityspaikkoja ovat laatineet valmiussuunnitelmia rajan yli leviävien tartuntojen ehkäisemiseksi.

Suomeen ns. riskimaista tuleviin matkustajiin kohdennetaan jatkossa nykyistä enemmän toimenpiteitä koronaviruksen leviämisen estämiseksi.

Covid-19-testaukset (terveystarkastukset) tehdään matkustajille tartuntatautilain 14, 15 tai 16 §:n nojalla. Testaukset ovat ensisijaisesti vapaaehtoisia. Jos henkilö ei suostu testaukseen, aluehallintovirasto voi määrätä pakollisen testauksen. Tämä on mahdollista esimerkiksi silloin, kun koneessa on oireisia matkustajia. Riskialueelta tulevalle matkustajalle olisi mahdollista tehdä henkilökohtainen karanteenipäätös 14 vrk:n ajaksi, jos hänen epäillään perustellusti altistuneen koronavirukselle. Näin on esimerkiksi silloin, kun koneessa on oireisia henkilöitä. Päätöksen karanteenista tekee kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri. Hallitus on myös antanut Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle pyynnön valmistella niin sanotun liikennevalomallin, jossa viestinnällisesti havainnollistetaan niin kansalaisille, yrityksille kuin muille yhteiskunnan toimijoille sitä, millaiset toimenpiteet todennäköisesti tulevat kysymykseen eri maista saapessa.

THL ylläpitää koronaviruksen epidemiologista tilannekuvaa Suomessa. Matkailijoiden riskiä saada koronavirustartunta ulkomailla kuvaa mm. kyseessä olevan maan koronailmaantuvuus. Lääkärin tartuntatauti-ilmoitusten perusteella THL:n tartuntatautirekisteriin kertyy tietoja myös koronaviruksen mahdollisesta tartuntamaasta. Näiden tietojen valossa sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat ovat voineet saada lisätietoa tartunnoista ammattilaisten sisäiseen käyttöön.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 560/2020 vp

THL on päätenyt tällä viikolla suosittamaan kasvomaskin käyttöä toisten ihmisten suojaamiseksi niiden sairaanhoitopiirien alueella, joissa on esiintynyt koronartartuntoja kahden viime viikon aikana. Valtioneuvosto on puoltanut periaatepäätöksellään 13.8.2020 THL:n kasvomaskisuositusta. Kasvomaskin asianmukainen käyttö voi vähentää tartuntoja estämällä pisaroiden leviämistä ympäristöön. Suosituksen tavoitteena on suojata kanssaihmiä mahdolliselta altistumiselta koronavirustartunnalle.

Julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon suojarustehankinnoista vastaavat kunnat, kuntayhtymien sairaanhoitopiirit sekä Huoltovarmuuskeskus. STM:n sosiaali- ja terveydenhuollon materiaalsen valmiuden kansallinen koordinaatioryhmän tilannekuvan mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön, potilaiden ja asiakkaiden tarvitsemien suojarusteiden varastotilanne on tällä hetkellä hyvä. Suomi on mukana EU:n vakausmekanismissa (ESI) sekä EU:n yhteishankintamenettelysopimuksessa (JPA), joiden kautta Unioni toteuttaa erilaisia hankintoja jäsenmaiden tarpeisiin. Huoltovarmuuden vahvistaminen edellyttää jatkossa sekä EU-tasoisena että Pohjoismaisen yhteistyön tiivistämistä hankinnoissa, logistiikassa ja varastoinnissa. Kaikkien toimijoiden tulee aktiivisesti jatkaa suojarustehankintoja.

Poikkeusolojen aikana otettiin käyttöön valmiuslain mukaisia asetuksia COVID-19 -taudin aiheuttaman kansalaisten lisääntyneen hoidon ja hoivan turvaamiseksi. STM antoi sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjille useita ohjeita palvelujen turvaamisesta. Tällä hetkellä STM valmistele hallituksen esitystä tartuntatautilain muuttamiseksi, jotta jatkossa terveydenhuollon kantokykyä turvaavia toimenpiteitä voitaisiin tarvittaessa tehdä tavallisen lain nojalla ilman valmiuslain käyttöönottoa.

Eduskunta hyväksyi 26.6.2020 neljännen lisätalousarvion, joka sisältää kuntia tukevia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on turvata peruspalvelujen järjestämisen edellytykset ja helpottaa poikkeustilanteesta johtuvia kuntatalouden haasteita sekä ylläpitää talouden toiminnallisuutta paikallishallinnossa. Kuntien ja sairaanhoitopiirien tukemisen kokonaisuus on yli 1,4 miljardia euroa. Hallitus tukee myös hallitusohjelman mukaisesti perustason palvelujen vahvistamista ja uusien toimintamallien käyttöönottoa, jota kautta parannetaan jatkossa palvelujen saatavuutta. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman valtionavustuksina on jaettu 70 miljoonaa euroa vuodelle 2020. Lisäksi maakunnille on jaettu valtionavustuksina 120 miljoonaa euroa rakenteellisten uudistusten valmisteluun.

Valtioneuvosto on perustanut ministeriöiden välisen työryhmän, joka arvioi yhteiskunnan laajaa kriisinsietokykyä, väestön hyvinvoinnin edistämistä ja kriiseihin varautumista koronapandemiasta ja sen hillitsemisestä saatujen kokemusten perusteella. Työryhmän tavoitteena on 15.9.2020 päättyvällä toimikaudellaan tunnistaa onnistuneita ratkaisuja ja tehdä konkreettisia ehdotuksia yhteiskunnan kriisinsietokyvyn vahvistamiseksi. Työryhmässä suunnitellaan myös toimia hoitovelan lyhentämiseksi.

Pandemian aikana syntyvä pitkäaikaisairauksien hoitovelka muodostuu nyt hoitoa vaille tai piiloon jääneistä terveysongelmista ja sairauksista. Sitä vähentää kuitenkin kansalaisten parempi

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 560/2020 vp

ymmärrys infektiotautien leviämistä vähentävästä käyttäytymisestä. Myös kansalaisten nopea sopeutuminen digitaalisuuden ja etäyhteyksien aikaisempaa laajempaan hyödyntämiseen on ollut merkittävää. Tätä positiivista kehitystä on syytä jatkaa. Onnistunut epidemian rajoittaminen mahdollistaa kiireettömien terveysten palveluiden tarjoamisen ja toimintamallien kehittämisen, ja sitä kautta kansalaisten työ- ja toimintakyvyn sekä hyvinvoinnin tukemisen.

Helsingissä 14.8.2020

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru